

opusdei.org

Vrlo ljudski, vrlo božanski (IV): Mi - „stanište” vrlina

„Veze koje stvaramo s drugima često su snaga koja hrani naš osobni rast.” Novi članak iz serije o ljudskim vrlinama.

4.09.2021.

Bog ne živi sam. On je obitelj, Trojstvo osoba ujedinjeno ljubavlju – neiscrpnim izvorom života, vrelom neprestanog sebedarja i komunikacije. Svaka božanska osoba živi slobodno i potpuno za druge,

gledajući druge, u radosnoj ovisnosti. Naš je Bog, kako je rekao Benedikt XVI., „*Biti-za* (Otac), *Biti-od* (Sin) i *Biti-s* (Duh Sveti).”^[1]Ta ista struktura blista u svemu što je proizašlo iz Njegove ruke. Na poseban način u ljudskom biću. Trojstveni život ugraviran je u dubinu našega bića. Naše postojanje je autentično ljudsko i autentično božansko, ako se razvija prema trojstvenim koordinatama zajedništva: *od* Boga i *od* drugih; *s* Bogom i *s* drugima; *za* Boga i *za* druge.

Hodač po užetu

Sve kreposti, pa i one najmanje i naizgled najbeznačajnije, ciljaju k rastu u zajedništvu s drugima. Istina je da, u mjeri u kojoj nam pružaju svladavanje pojedinih aspekata našeg postojanja kao osobe, vrline (od lat. *virtus*, snaga) nas osnažuju. Isprepletenost jednih s drugima čini nas više istinskijima. Ipak, njihova

svrha nije individualno savršenstvo jer sreća nikada nije izoliran „put”. Vrline nam omogućuju „izraziti ljubav: ljubav kojom ljudska osoba postaje dar i, po tom daru, ispunjava smisao njegovog i njezinog postojanja.”[2] Autentična vrlina nije postignuta izvan ili *unatoč* drugima. Put je upravo suprotan: rasti u slobodi prema drugima – slobodi koja nam omogućuje predati se, dati sebe drugima oko nas. Na posljetku, vrlina se sastoji u *posjedovanju sebe kako bismo dali sebe*. To je njezina istinska snaga, njezina istinska moć.

Možemo zamisliti hodača po užetu kako prelazi na visokoj žici dok ga publika gleda sa strepnjom. Dan za danom prelazi istu rutu, od jedne strane žice do druge. Njegov život je i odvažnost i oprez; boji se pada, ali uživa u visini i riziku. Nastojeći prevladati svoje granice, njegov cilj zahtjeva naporan trening. Treba vještinu stečenu prevladavanjem

vrtočlavice dan za danom,
ponavljajući vježbu s vremena na
vrijeme.

Slično, kako bismo postali kreposne
osobe – uredne i zahvalne, na
primjer – trebat ćemo prevladati
otpor s vremenom i treningom. Koja
je naša motivacija da pokušamo
staviti stvari na ispravno mjesto ili
da nekome ljubazno zahvalimo?
Samo ako znamo da nas netko koga
volimo čeka na kraju žice, biti će
vrijedno preuzimanja rizika od pada.
Naš cilj nije samo postići osobni
sklad ili savršenstvo. Stoga sve vrline
imaju kao svoj horizont otvorenost
za druge. One su osobne i,
istovremeno, gaje zajedništvo s
drugima i učvršćuju naše veze s
njima.

Biti-od: dar ovisnosti od drugima

Neke knjige samopomoći nude
ključeve života u miru sa sobom i
poistovjećuju sreću s ispunjenim i

neovisnim životom – kao da je ovisnost o drugima prepreka osobnom razvoju. Ali ako ponovo pogledamo Trojstvo, shvaćamo da to nije istina. Bog Sin izlazi od Oca i prima cijelo svoje biće od Njega. To sinovstvo vodi Isusa da uvijek radosno izvrši Očevu volju (usp. Iv 4, 34). Analogno tome, kao Božja stvorenja (i još više ako smo primili krštenje koje nas pritjelovljuje Isusovom životu), naše postojanje ima sinovski karakter. Nismo sebi dali život. Došli smo na svijet po drugim osobama koje nas nisu poznavale kao sad. I ovaj odnos sinovstva – djece Božje i djece naših roditelja – daje na vrijednosti svim drugim ljudskim odnosima u našem životu. Mi smo sinovi i kćeri, braća i sestre, mi smo obitelj.

Tako u najdubljoj jezgri ljudske osobe nalazimo radikalnu ovisnost. Naše postojanje odvija se *od* Drugoga i *od* drugih. Ova stvarnost posebno je

vidljiva kada razmatramo bračnu ljubav koja zahtjeva živjeti potpuno sjedinjeni s drugom osobom i „ovisiti” potpuno o međusobnoj naklonosti da jedno ne može živjeti bez drugoga. Stoga trebati druge ne guši našu slobodu; naprotiv, to nas oplemenjuje i vodi do potpunije radosti. Shvaćajući da smo primili ljubav i da je možemo uzvratiti, ispunjava naš život smislom.

Nadalje, vrline se mogu steći u ambijentu odnosa: njihovo „stanište” smo „mi.” Naše unutarnje sklonosti obrazuju se u kontaktu s drugima. To je ono što roditelji čine kada uče djecu kako da se ponašaju: „Sine, nisi li zahvalan za ono što si primio?” „Sine, trebaš staviti stvari na pravo mjesto.” Zahvalni smo za savjet koji primamo, zahvaljujući razgovorima koji nam osvjetljavaju naš razum s čvrstim principima. Principima koji, kada oblikuju naš život, odgajaju

vrline i olakšavaju razumjeti što je dobro i kako ga postići.

U tom procesu, primjer ljudi oko nas je važan izvor učenja. Kreposna atmosfera u obitelji ili na radnom mjestu je rasadnik vrlina. Nažalost, suprotnost je također slučaj: gdje nije učinjen nikakav napor kako bi se stvorila zdrava atmosfera, teže je izrasti u čovjeka. Dom u kojem se izbjegava prekomjernost uči djecu umjerenosti; majka koja brine za detalje uči djecu vrijednosti malih stvari. Ista stvar se događa među prijateljima, suradnicima i u svakoj ljudskoj zajednici. Dio je naše evangelizacijske misije da stvorimo oko nas okružje koje će pomoći ljudima otkriti taj put i rasti na tom putu. To je ono što Crkva čini kada prezentira živote svetaca kao uzor za nas. Nama se ne prezentira teorija, nego vrline utjelovljene u određenoj osobi; tako vidimo da je stvarno

moguće dopustiti Bogu i drugima da uđu u naš život.

Biti-s: radost pratiti druge

Duh Sveti, koji izlazi od Oca i Sina, je Ljubav podijeljena i poslana da bude s nama.[3] On je „neiscrpan izvor Božjeg života u nama,”[4] života koji se odvija samo kao zajedništvo osoba. Uistinu, mi, muškarci i žene, ne živimo samo: mi *živimo s*. Naše postojanje je *biti-s* onima oko nas. Život je samo tamo gdje je zajedništvo. Veze koje stvaramo s drugima često su snaga koja hrani naš osobni rast.

Iako neki načini razmišljanja i življenja našeg doba drže za uzor neovisnu i, u određenom smislu, samodostatnu osobu, Riječ Božja govori nam da nismo brodolomci koji preživljavaju u izolaciji, već ljudi koji su konstantno potrebni drugih. Sveti Pavao podsjeća Korinćane da su svi dio iste cjeline: *Vi ste tijelo Kristovo i,*

pojedinačno, udovi (1 Kor 12, 27).

Međusobno smo povezani snažnim nitima milosti i ljubavi, kao i s onima koji su otišli prije nas i s onima koji će nas pratiti na putu k Bogu. Kao što kaže Katekizam Crkve: „I najmanji čin koji vršimo u ljubavi donosi korist svima, po toj solidarnosti sa svim ljudima, živima ili mrtvima, koja se temelji na općinstvu svetih.”[5]. Biti ćemo bolje osobe u mjeri u kojoj pomažemo jedni drugima, oviseći o drugima i prateći druge.

Nismo sami u našem naporu za stjecanjem vrlina. Sveti Josemaría je rekao: „Na neki način uvijek ili pomažemo ili ometamo jedni druge. Svi smo mi karike u istom lancu.”[6] Naš život je platno satkano od odnosa i susreta, *biti-s* drugima: „Snaga ljubavi! - Vaša obostrana slabost također je potpora koja vas drži uspravnima u ispunjavanju dužnosti ako živite svoje

blagoslovljeno bratstvo: kao što se međusobno podupiru igrače karte oslanjajući se jedna na drugu.”[7]

Osjetiti bliskost ljudi koji nam pružaju svoju podršku, i koje mi podržavamo zauzvrat, izvor je radosti. Pratiti druge i biti praćen od drugih obilježje je istinskog kršćanskog postojanja. Prisjetimo se učenika iz Emausa. Da nisu sreli tog misterioznog Putnika koji im je otvorio oči, ostali bi zarobljeni u svojoj zbunjenosti (usp. Lk 24, 13-17). Imati ljude blizu nas koji su spremni ohrabriti i podignuti nas kada padnemo, poticaj je da nastavimo ići naprijed. Kada pomognemo drugima ostvariti najbolju verziju sebe, činimo isto što je Isus učinio dvojici učenika napuštajući Jeruzalem. Kada smo okruženi ljudima koji nas vole i kojima vjerujemo, lakše nam je rasti.

Sve vrline imaju karakter odnosa, čak i one koje se čine

najindividualnije. Stožerna krepost umjerenosti, primjerice, također nas usmjerava prema drugima, budući da nam omogućuje podijeliti dobro koje smo otkrili. Vrline otvaraju vrata velikodušnom susretu s drugima i olakšavaju naše sebedarje njima. Nitko ne može biti krepostan i zatvoren u sebe: to bi bio samo privid vrline. „Nijedna vrlina dostojna svog imena ne može gajiti sebičnost. Svaka vrlina nužno čini dobro našoj duši i dobro onima oko nas.”[8]

Biti-za: radost služenja drugima

Otac je izvor trojstvenog života. Sve u Njemu je dar Sinu, punina koja slobodno daje sve što On ima, s ljubavlju koja je oboje, očinska i majčinska (usp. Mt 23, 37; Ps 131, 2). To božansko očinstvo izvor je svakog očinstva (usp. Ef 3,15), dar kojeg Bog povjerava svakome od nas kako bismo i mi mogli biti izvor života za

druge. Svi smo pozvani biti očevi i majke: učenik je „sin” svog učitelja; prijatelj je „otac” i „sin” svog prijatelja, itd. Svi smo sinovi i kćeri i, istovremeno, postajemo zrele osobe u mjeri u kojoj pripremamo sebe biti očevi i majke, svatko u skladu s njegovim ili njezinim osobnim pozivom.

Svaka osoba istinski pronade sebe tek kada pobjegne iz samozatvorenosti i daruje sebe drugima. Drugi vatikanski koncil iznova naglašava, kao da ponavlja poruku posebno prigodnu za naše vrijeme, da „čovjek može potpuno naći sebe jedino po iskrenom darivanju samoga sebe.”[\[9\]](#) Samo smo tada istinski sretni. „Darivati sebe drugima je tako djelotvorno da Bog to nagrađuje poniznošću ispunjenom radošću.”[\[10\]](#) Ta radost *biti-za* druge prelijeva se u specifična djela sebedarja, služenja i razumijevanja. Imamo mnoge prilike

svakog dana: kada smo brzi u pružanju usluge nekome, kada s milosrđem sudimo ponašanja drugih, kada smo osoba na koju se drugi uvijek mogu osloniti u svojim potrebama... Tako su živjeli prvi kršćani, koji su toliko iznenadili pogane da su uzviknuli: „Gledaj kako se ljube... gledaj kako su spremni umrijeti jedan za drugoga.”[11]

Marija se također marljivo brinula za one oko sebe, s potpunim samozaboravom. Naša Gospa pazila je na Elizabetu u posljednjoj fazi njezine trudnoće; u Kani je zabrinuta za sretan za sretan ishod vjenčanja; na Kalvariji prati svog Sina s velikim spokojem usred svekolike patnje. U Mariji „nalazimo sigurnost, a također i snagu kako bismo i dalje nosili utjehu njezina Sina onima kojima je to potrebno.”[12] Sva milost i vrlina Kristove Majke spontano je usmjerena prema drugima jer, za one koji žele slijediti Isusa, nema

dobra koje nije preobraženo u dobro svih.

Jose Manuel Antuña

[1]Joseph Ratzinger, *Vjera-istina-tolerancija: kršćanstvo i svjetske religije*.

[2]Sveti Ivan Pavao II., Audijencija, 16. siječnja 2021.

[3]Rikard od Svetog Viktora, *De Trinitate*, III, 2-4.

[4]Papa Franjo, Opća audijencija, 8. svibnja 2013.

[5]Katekizam Katoličke Crkve, br. 953.

[6]Sveti Josemaría, *Prijatelji Božji*, br. 76.

[7]Sveti Josemaría, *Put*, br. 462.

[8]Prijatelji Božji, br. 76.

[9]Drugi vatikanski koncil, *Gaudium et spes*, br. 24.

[10]Sveti Josemaría, *Kovačnica*, br. 591.

[11]Tertulijan, *Apologeticum*, 39, 1-18.

[12]Monsignor Fernando Ocaríz, *Pismo*, 29. travnja 2020.

.....

pdf | document generated
automatically from <https://opusdei.org/hr-hr/article/vrlo-ljudski-vrlo-bozanski-iv-mi-staniste-vrlina/> (15.05.2025.)